

***РУС ТЕЛЕНДӘ ТӨП ГОМУМИ БЕЛЕМ БИРҮ
ОЕШМАЛАРЫНЫҢ 6 НЧЫ СЫЙНЫФ
ТАТАР ТЕЛЕН ТУГАН ТЕЛ БУЛАРАК
ӨЙРӘНҮЧЕ УКУЧЫЛАРГА “РӘВЕШ”
ТЕМАСЫ БУЕНЧА ЭШ ПРОГРАММАСЫ***

***БАШКАРДЫ:
ГАНИЕВА И.Р.***

МАКСАТ: рус телендә белем бирү оешмаларында татар телен туган тел буларак өйрәнүче балаларга рәвеш сүз төркемен дәрәс итеп өйрәтү тора.

БУРЫЧЛАР:

- Рәвешләрне сүз төркеме буларак өйрәтү өчен эш программасын төзү, сәгатьләр бүленешен дәрәс бүлү, укыту.
- Мәктәптә белем бирү процессында рәвеш сүз төркеменен кыен очраklarын билгеләү.
- Уку эшчәнлеген оештырганда биремнәр, күнегүләр системасыннан файдалану, коммуникатив чараларны куллану мөмкинлекләрен, алшартларын ачыклау, эш тәҗрибәсе белән уртаклашу.

Көтөлгән нәтижә

Рәвеш сүз төркемен өйрәнү, аларның төркемчәләре белән танышу, аңа хас булган закончалыкларны үстерү, яңа кагыйдәләр белән танышу, морфологик анализ ясарга өйрәнү; әхлак нормаларын, жәмгыятьтә яшәү кагыйдәләрен үзләштерү; шәхеснең әхлакый-рухи сыйфатларын камилләштерү.

РӘВЕШ

төп,
чагыштыру,
артыктык
дережесө

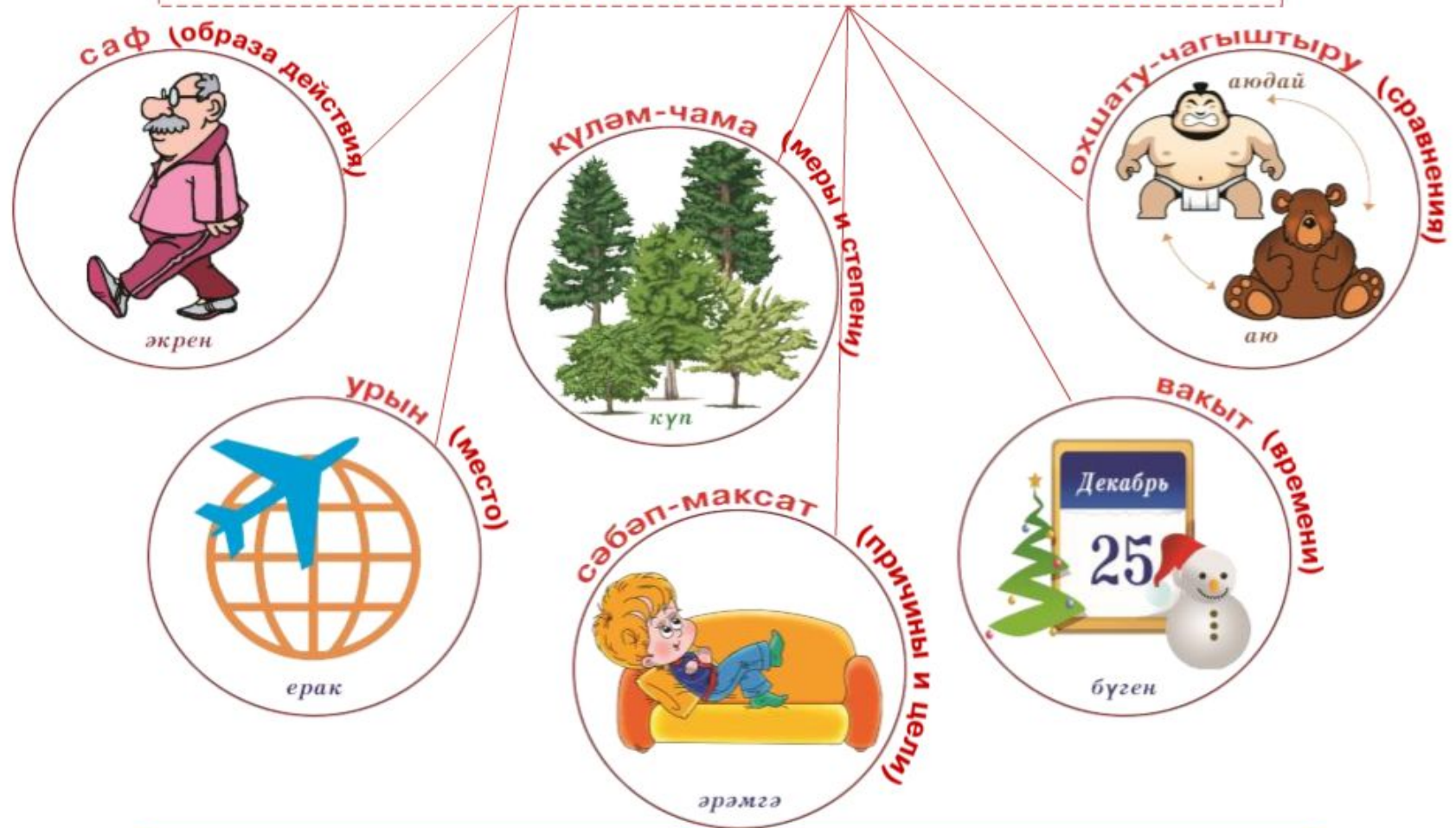
тамыр нәм
ясалма

6 төркемчә

фигыльгә,
сыйфатка,
исемгә иярә

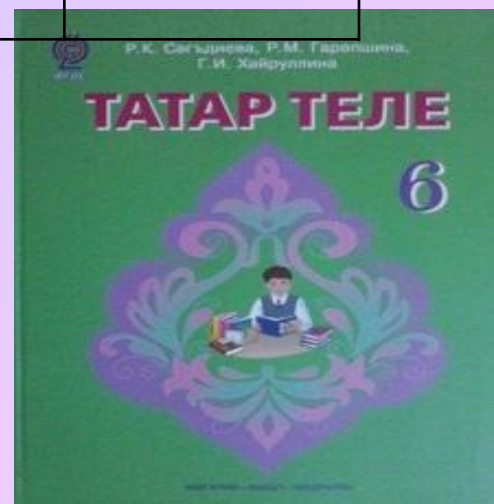
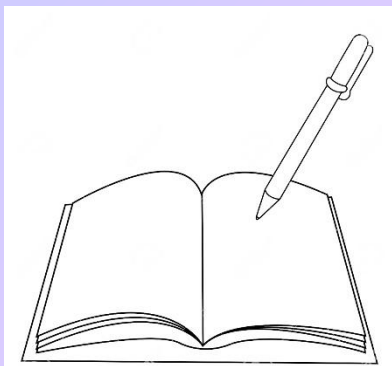
Рәвешләрнең мәгънә төркемчәләре

Мәгънәләренә карап, рәвешләр 6 төркемчәгә бүленә.

Эш программасы

№	Дәрес темасы	Сәгать саны	Үткәру вакыты	
			План	Факт
1-2	Рәвеш. Рәвеш сүз төркеме турында төшенчә.	2		
3	Рәвешләрнең ясалышы.	1		
4	Рәвешләрнең ясалышын кабатлау белән бәйле сочинение: “Кышкы каникулда”	1		
5	Хаталар өчтендә эш. Рәвешләрнең мәгънә төркемчәләре. Саф рәвешләр.	1		
6	Охшату-чагыштыру рәвешләре.	1		
7	Күләм-чама рәвешләре.	1		
8	Дәрес-ярыш: “Рәвешләр”	1		
9	Урын рәвешләре.	1		
10	Вакыт рәвешләре.	1		
11	Сәбәп-максат рәвешләре.	1		
12/13	Рәвеш сүз төркемен кабатлау.	2		
14	Рәвеш сүз төркеменә карата ирекле диктант.	1		

Технологик карта

Дәрес этаплары	Укытучы эшчәнлеге	Укучы эшчәнлеге	Универсаль уку гамәлләре (УУГ)
Оештыру, мотивлаштыру	Исәнләшү. Уңай халәт тудыру	Исәнләшү. Дәрескә эзер икәнлекләрен күрсәтү.	К: сыйныфташлар һәм укытучы белән уку эшчәнлеген оештыруда хезмәттәшлек итү
Өй эшен тикшерү	Презентация эше белән танышу, бәяләү	Презентация эше белән таныштыру, фикер алышуда катнашу	Р: эшләнгән эшнең сыйфатын һәм дәрәжәсен билгеләү
Проблемалы ситуация булдыру. Уку мәсьәләсен кую	1. 199нчы күнегүнең үтәлешен күзәтү	1. Сүзләргә төрле сүз төркемнәренә аерып язучы. Өстәмә сорауларга җавап бирү	Т: төп билгеләргә аерып алу нигезендә кагыйдә формалаштыру. Р: бәйләнешле сөйләм, үз фикерләрен һәм җавапларын телдән матур, дөрес итеп әйтә белү.
	2. 200нче күнегү белән бәйлә сораулар бирү	2. Сорауларга җавап бирү.	
	3. Слайдтан кагыйдәне уку	3. Кагыйдәне уку	
Дәрескә максат һәм бурычлар кую. Дәрес темасын ачыклау	Дәреснең темасын һәм максатын хәбәр итү	Нәтижә ясау	К: мәгълүмат үзара аралашу хезмәттәшлек инициативасы белән күрсәтү. Т: яңа белемнәр табу
Яңа белемнәрне беренчел үзләштерү	1. 201нче күнегүнең биремнәрен аңлату.	1. Мәкаләләрне дөрес итеп уку, күчәрәп язучы, фикер алышуда катнашу. Өстәмә сорауларга җавап бирү, нәтижә ясау.	Т: үзенең белем системасында ориентлаша белү. Р: биремнәрне үтәүнең дөреслеген тикшерү
	2. Слайдтан кагыйдәне уку	2. Кагыйдәне уку, үзгә ясаган нәтижә белән чагыштыру	
Ял минуты			
Яңа белемнәрне ныгыту	203нче күнегүнең биремнәрен аңлату, җавапларны тыңлау	Рәвешләргә синонимнарын яисә антонимнарын табып язучы, җөмлеләр уйлау	Т: үзенең белем системасында ориентлаша белү. Р: биремнәрне үтәүнең дөреслеген тикшерү
Өй эше	Өй эшенә бирелгән 204нче күнегүнең биремнәрен аңлату	Бүген- бу көн мисалында биремне эшләп карау	Р: үз эшчәнлегенә контрольгә алу, үз контроль
Рефлексия, бәяләү, үзбәя	Эшчәнлеккә нәтижә ясау, өйрәнелгән материалны анализлау		

1 нче кыен очрак

Укучылар еш кына рәвешне сыйфат белән билгелиләр, бигрәктә жөмлэдә исемне ачыклап килү очракларында. Мәсәлән: *Укучылар дәрестә татарча-русча сүзлекләрне файдаландылар.* Бу жөмлэдә *татарча-русча* рәвеш исемне ачыклап килгән һәм укучыларга сүзнең тамырына сүз ясагыч кушымча (-ча) ялгануына игътибар итәргә кирәк.

2 нче кыен очрак

Татар телендә рәвеш сүз төркеменен грамматик категориясе юк һәм бу – татар теленен рус теленнән сизелерлек аермасын тәшкил итә. Шунның нәтижәсе буларак, әлеге сүз төркемен аеруда кыенлык тудыра, шуңа күрә рәвеш ясагыч кушымчаларны (-ча/-чә, -дай/-дәй, -лата/-ләтә һәм башка) истә тоту мөһим.

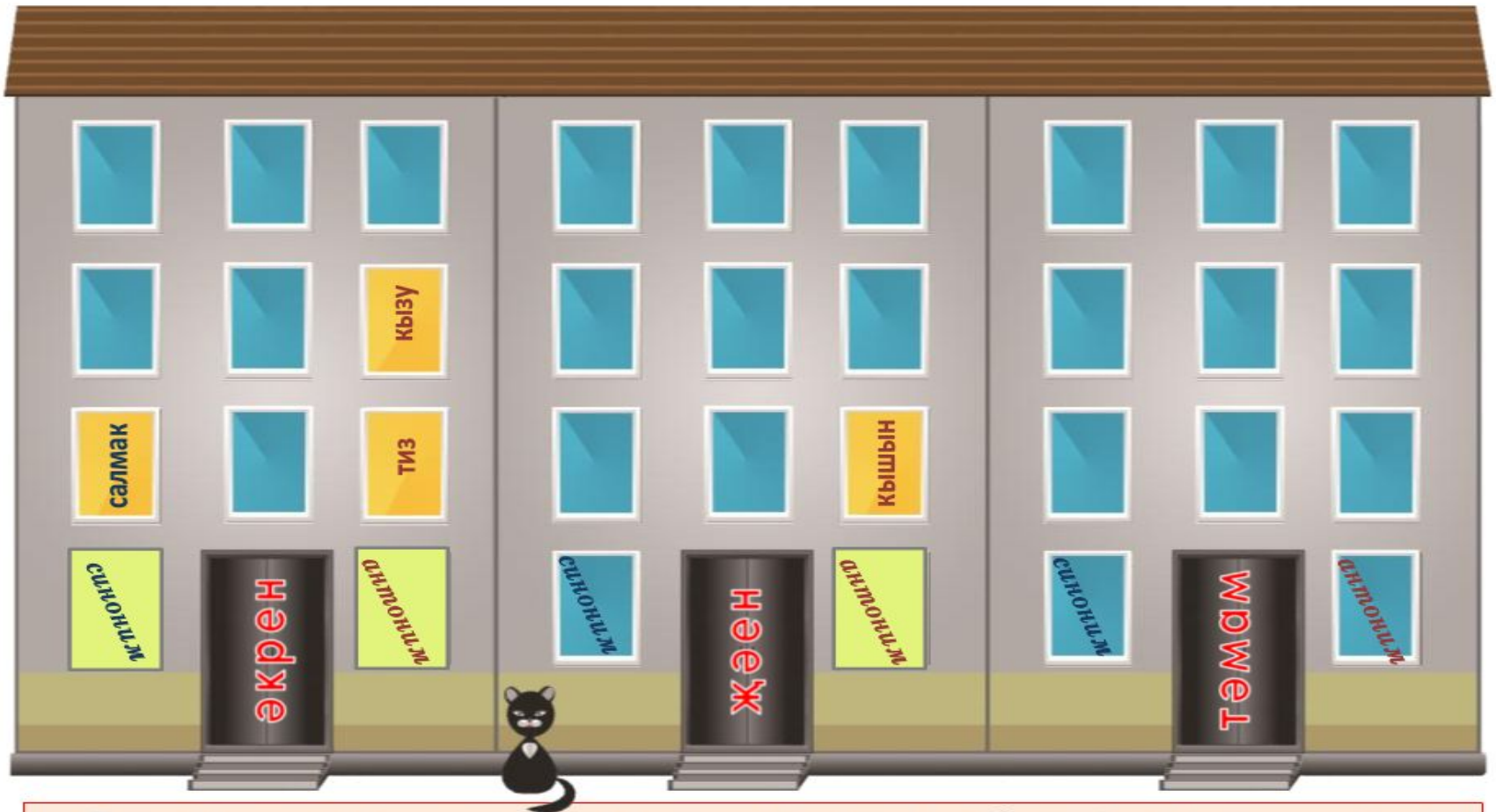

3 нче кыен очрак

Башка сүз төркемнәре (исем, сыйфат, фигыль, сан, алмашлыкның кайбер төркемчәләре (зат һәм сорау алмашлыктары) башлангыч сыйныфларда ук өйрәнелә башлай, ә рәвеш сүз төркеме буларак алтынчы сыйныфта гына үзләштерелә. Шул сәбәпле укучылар аларны телдән һәм язма сөйләмдә чагыштырмача азрак, сирәгрәк кулланалар. Нигездә вакыт һәм урын рәвешләре белән генә чикләнәләр: бүген, иртәгә, кичә, ерак, якин һәм башкалар.

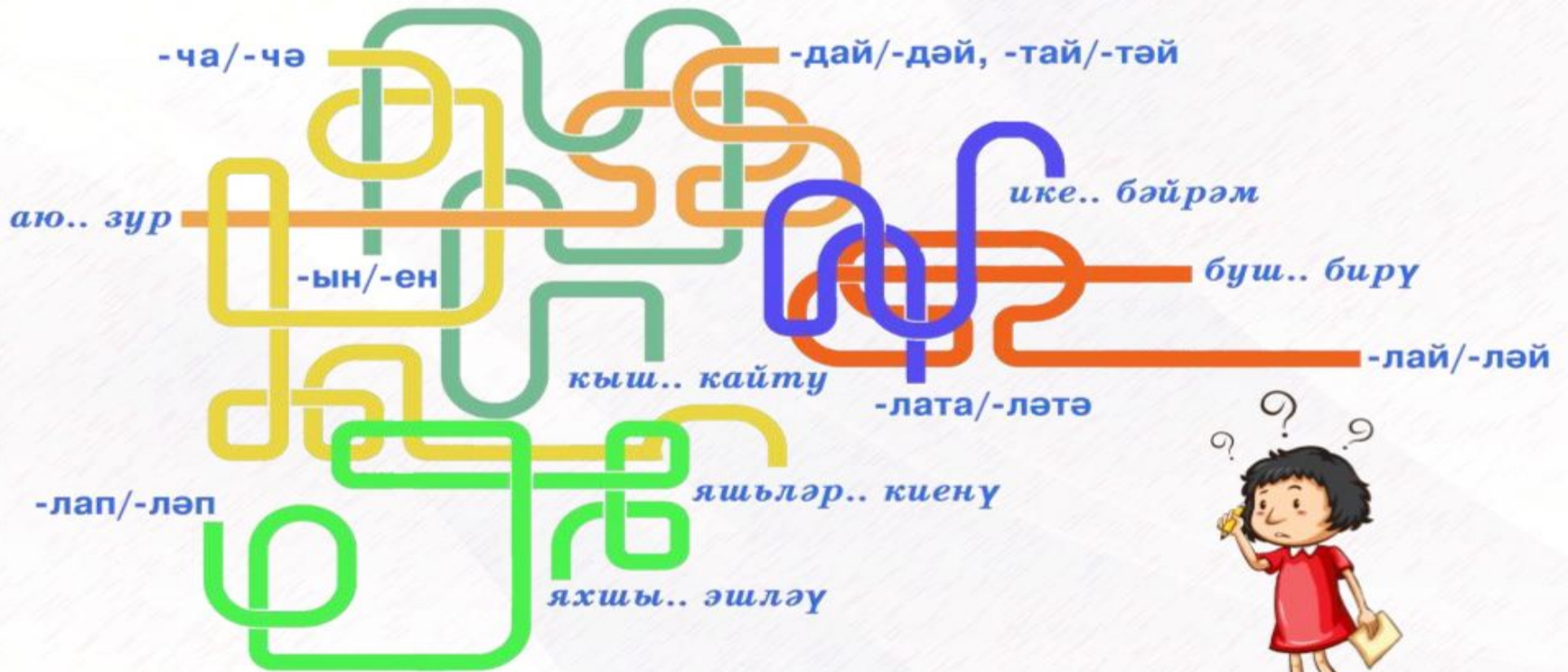
Күнегү

Татар телендә синоним һәм антоним рәвешләр була. Һәр рәвешнең дә синоним яисә антоним пары булмый!

Уен

Кушымча ялганып ясалган рэвешлэр

Игътибарыгыз өчен рәхмәт!

